

İBRET-İ'TİBÂR (6)

(...dünden devam)

Bu âyetler, insanları, göklerin ve yerin yaratılışını düşünmeğe, kâinâtta yüksek sanatı anlamağa davet etmektedir. Göklerin ve yerin yaratılışını, zerreden küreye yaratılıştaki ince düzeni, bu yüce ilim ve hikmet eserlerini düşünen insan, bunların kendiliğinden olamayacağını anlar, bunları yaratan yüce varlığa bağlanır, bunların boş yere yaratılmadığını anlayıp O'na sığınır. O'ndan gelen da'vetçiye uyar, günâhlarının bağışlanmasını diler.

Bu âyetler, Kur'ân'ın düşünceye da'vet eden en etkili âyetle-rindendir. Derin ve arı düşünce, mutlaka insanı kudreti sonsuz olan Yaratıcıya teslim olmaya götürür. Bîşr ibn el-Hâris el-Hâfî şöyle demiş: "İnsanlar, Allah'ın büyüklüğünü düşünselerdi, O'na isyan etmezlerdi." Temiz tefekkür, başlı başına bir ibâdetir. Allah'ın Elçisi(s.a.v.)in ilk ibâdeti, tefekkür şeklinde başlamıştı. Hasan-ı Basrî: "Bir saat düşünmek, bir gece nâfile namaz kılmaktan hayırlıdır." demiştir.

Bu ârî'de bu âyetin tefsîrinde İbn Abbâs'ın şu sözü nakledilir: "Bir gece Allah'ın Elçisinin zevcesi olan teyzem Ümmü Seleme'nin yanında idim. Allah'ın Elçisi bir saat kadar âilesiyle konuştu, sonra uyudu. Gecenin son üçte biri olunca kalktı, göğe baktı: *'Göklerin ve yerin yaratılışında, gecenin ve gündüzün gidip gelişinde elbette sağduyu sahipleri için ibretler vardır'* âyetini okudu. Sonra kalktı, abdest aldı, dişlerini misvâkle temizledi, onbir rek'at namaz kıldı. Daha sonra Bilâl ezan okudu Allah'ın Elçisi (sav) iki rek'at namaz kılıp çıktı, sabah namazını kıldırıldı." (

Bu ârî, Tefsîr, sûre: 3)

Hız. Âişe, bir gece Peygamber Aleyhisselâm'ın, kendisinin yanına geldiğini, bir süre yatağında yattıktan sonra namaza kalktığını şöyle anlatıyor: *"Kalktı, su kırıbasını aldı, hafif bir banyo yaptıktan sonra namaza durdu. Namazda sakalı ıslanıncaya kadar ağladı. Secdeye vardı, ağladı, göz yaşlarıyla yer ıslandı. Sonra yan tarafına dayandı, ağladı. Yanına Bilâl geldi, sabah namazı vaktinin geldiğini bildirdi. Allah'ın Elçisinin ağladığını görünce:*

– Ya Resûlallah, neden ağlıyorsun, Allah senin geçmiş ve gelecek günâhlarını affetmiştir? dedi.

Allah'ın Elçisi:

– Ey Bilâl, neden ağlamayayım, dedi, bu gece bana: **‘Göklerin ve yerin yaratılışında, gecenin ve gündüzün gidip gelişinde elbette sağduyu sahipleri için ibretler vardır...’**
âyetleri indi. Bu âyetleri okuyup da bunlar üzerinde düşünmeyene yazıklar olsun!"

(
Bu hadîsi İbn Merdeveyh, ‘Atâ’dan, Abd ibn Humeyd, Tefsîrinde Ca’fer ibn Avf’tan, İbn Ebî Hâtim ve İbn Hibbân İmrân ibn Mûsâ’dan rivâyet etmişlerdir. İbn Kesîr, Tefsîr: 1/440-441)

Bu âyetler, İslâm'da ibâdetin özünü de ortaya koymuş bulunmaktadır. İbâdette önemli olan, huzur ve tefekkürdür. Huzursuz binlerce rek’at namaz kılmaktansa huzur ile birkaç rek’at kılmak daha iyidir. Abdullah ibn Abbâs şöyle demiştir: "Tefekkür içinde kılınan iki rek’at namaz, gafil kalb ile bütün gece namaz kılmaktan iyidir." Hasan-ı Basrî de: “Bir sâat (ân) tefekkür etmek, bütün gece namaz kılmaktan iyidir” demiştir (İhyâu Ulûmi’d-dîn: 4/527).

(devamı yarın..)